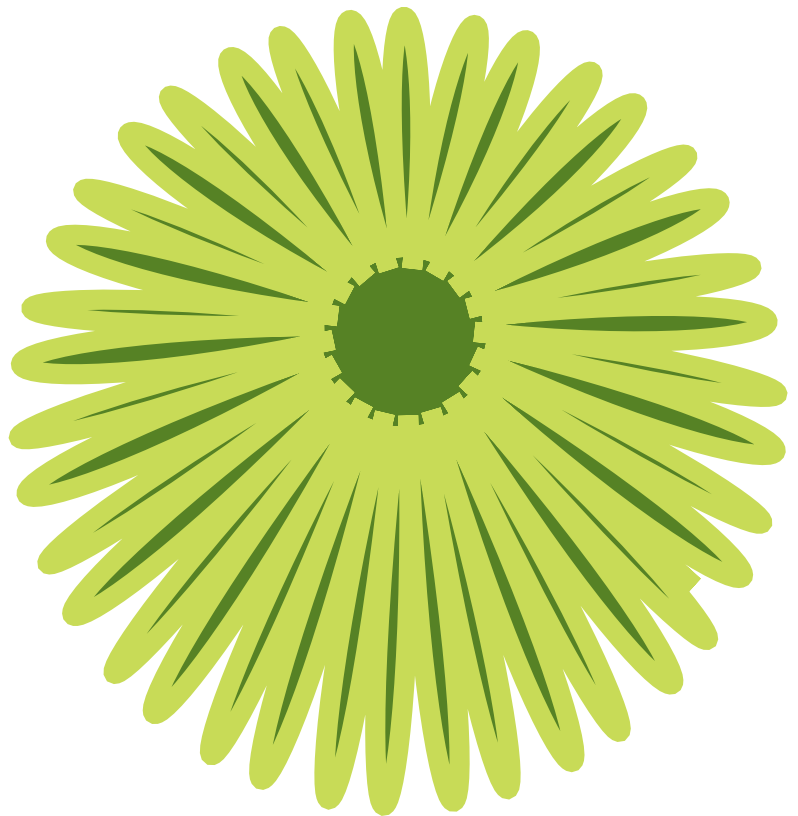

E-bok 032

EKTEFELLE MED EGET FIRMA

HVA DU BØR VITE

2010

Otto Risanger

skatt og økonomi
drivBEDRE.no

Otto Risanger

[Gå til innhold](#)

EKTEFELLE

med

EGET

FIRMA

Hva du bør vite

R!SANGERS E-BOK 032 - **drivBEDRE!**-serien

Utgitt av R!SANGER AS

Dronningensgt 22, 0154 OSLO

Tlf: 22 33 39 27

E-post: post@risanger.no

Internett: www.risanger.no

Forsideomslag:

Rune Drevland –

rune@push-design.no

© Otto Risanger 2006-10

ISBN 978-82-7573-136-2

Det må ikke kopieres fra denne bok i strid med åndsverkloven eller avtaler om kopiering inngått med KOPINOR, Interesseorganisasjon for rettighetshavere til åndsverk. Kopiering i strid med lov eller avtale kan medføre erstatningsansvar og inndragning, og kan straffes med bøter eller fengsel.

LES MINDRE - LÆR MER!

R!SANGERS E-BØKER i **drivBEDRE!**-serien skal på kort tid gi deg innblikk i og oversikt over temaer der du ønsker bedre innsikt. Du skal lære hvordan tingene virker og henger sammen, uten å gå veien innom alle forbehold, alle detaljer og alle faguttrykk.

INNHold

1) Å være gift

Gjensidig underholdsplikt - Hvor mye? - Forsømmelse av underholdsplikt - Underhold av særkullsbarn - Den andre tjener mye mer - Den ene hjemmeværende - Gjensidig opplysningsplikt - Opplysningsplikt foran taushetsplikt - Ektefellen mister kontrollen - Fradrag for pendlerutgifter - Hjemmekontor -

2) Egen virksomhet

Eie næring sammen - Arbeide i ektefellens firma - "Felles bedrift" - Ektefeller med uavhengige næringer - Fordeling av overskudd - Underskudd - Opphørt næring - Særeie ved oppstart - Eks-ektefelle jobbet i bedriften - Næringsvirksomhet startet før ekteskapet - Styremedlem: Stort ansvar

3) Barnet jobber i virksomheten

Timesatser for barns arbeid i foreldres bedrift - Særskilt oppgaveplikt - Mindreårige barn - Krav til dokumentasjon - Salgsinntekter i tilknytning til foreldres bedrift

4) Separasjon, skilsmisse

Separasjon - Skilsmisse - Utroskap - Likedeling - Gjeld som kan trekkes fra - Redusert delingsgrunnlag - Full avtalefrihet - Skjevdeling - Rettigheter i den andres trygd og pensjon - Langvarig ekteskap - Fordeling av eiendelene - Bolig og innbo - Privat eller offentlig skifte - Deling ved særeie - Arbeidet gratis i ektefellens bedrift - Dele på bilbonus

5) Testament, arv

Deling av formue - Garantert minste arv til ektefelle - Gjenlevendes rett til bolig og innbo - Barns arverett - Særkullsbarn - Arveavgift - Arve gjeld - Gjensidig testament eller livsforsikring - Uskifte med avdødes særeie - Livsforsikring taler mot uskifte - Ligning ved uskifte - Salg fra uskiftebo - Innsyn etter dødsfall

FORORD

Denne e-boka er basert på utvalgte utdrag fra EKTEFELLEBOKA (trykt bok) av Otto Risanger, samt i mindre grad også utvalgte utdrag fra FORELDREBOKA (trykt bok).

De to nevnte bøkene foreligger i PENGENE OG LIVET-serien, sammen med ARVEBOKA, SAMBOERBOKA, SINGELBOKA og SKILSMISSEBOKA - alt sammen trykte bøker.

Hovedvekten her er lagt på familierett og familieøkonomiske forhold for gifte mennesker som driver egen virksomhet.

Det sier seg selv at utdragene i denne e-boka kun utgjør en liten del av innholdet i den trykte EKTEFELLEBOKA.

Se eventuelt helt bak i denne e-boka for mer info om EKTEFELLEBOKA og de andre bøkene i PENGENE OG LIVET-SERIEN.

1) Å VÆRE GIFT

GJENSIDIG UNDERHOLDSPLIKT

■ Har ektefeller en plikt til å forsørge hverandre?

SVAR: Ja. Ekteskapsloven § 38 første ledd sier følgende: *"Ektefellene har sammen ansvaret for de utgiftene og det arbeidet som kreves for det felles hushold og til dekning av andre felles behov, oppfostringen av barna og hver ektefelles særlige behov."*

Med andre ord: Utover ansvaret både for hushold, felles utgifter ellers og for barna, har en ektefelle ansvaret også for å dekke den andre ektefellens særlige behov.

Det er dette ansvaret - økonomisk og praktisk - som du påtar deg når du inngår ekteskap.

Videre sier den samme lovparagrafen: *"Ektefellene bidrar ved*

- *tilskudd av penger,*
- *ved virksomhet i hjemmet, eller*
- *på annen måte."*

Her gjør ekteskapsloven det helt klart: Arbeid i hjemmet er en like fullverdig måte å bidra til underholdet av en familie på som det er å bidra med arbeidsinntekter.

En ektefelle kan også bidra til underholdet ved å hjelpe den andre i vedkommendes næring, feks som ekspeditør, medhjelper, regnskapsfører, renholder osv.

Poenget er at ektefeller har plikt til å være med så godt de kan når det gjelder underholdet av familien, ut fra den enkeltes forutsetninger og muligheter.

HVOR MYE?

■ Hvor omfattende er underholdsplikten? Hvor mye må jeg ut med hvis min ektefelle er hjemmeværende?

SVAR: Det må ektefellene finne ut av selv. Ekteskapsloven er detaljert når det gjelder formuesforholdet mellom ektefeller, men her gir den ikke noe svar. Omfanget av underholdsplikten må avgjøres ut fra hva som er vanlig ut fra ektefellenes økonomiske kår og stilling, herunder antall barn. Særlige behov som følge av sykdom kan også komme inn i bildet.

Hver av ektefellene skal yte sitt til at familien skal ha det bra sammenlignet med andre familier i tilsvarende forhold. Men ingen av ektefellene har plikt til feks å arbeide overtid eller til å bruke av sin formue for å øke familiens levestandard utover dette.

DEN ANDRE TJENER MYE MER ...

■ **Min ektefelle tjener enormt mye mer enn meg. Skal ikke det redusere hvor mye jeg skal dekke av familiens utgifter?**

SVAR: Har du selv en "normal bidragsevne" til familiens underhold, kan du ikke oppnå noen reduksjon begrunnet i at din ektefelle har mye bedre økonomi enn du selv har. Holmøy/Lødrup: *"Men det samlede nivå for familiens underhold vil bero på ektefellenes samlede inntektsevne, og derfor i større grad belaste den som kan yte mest."*

VALGTE Å BLI HJEMMEVÆRENDE

■ **Da vi ble gift, sa min kone opp jobben sin for å bli hjemmeværende. Vi har ikke barn. Hun kan når som helst få tilbake jobben sin. Kan jeg forvente at hun går ut i jobb igjen for å dekke sin del av underholdsplikten?**

SVAR: Kanskje. Lødrup skriver i "Familiereetten": *"Ektefellen har ikke noe krav før vedkommende selv har søkt å oppfylle sin plikt - lovens system er at en ektefelle først og fremst skal bruke egne midler til eget underhold. Og en ektefelle kan ikke uten videre være hjemme og kreve tilskudd fra den andre hvor det er mulig å skaffe seg passende arbeid."*

MIN MANN ER SVÆRT GAVMILD

■ **Jeg er hjemmeværende. Min mann tjener svært bra, og han stiller temmelig mange penger til min disposisjon hver måned. Nå har jeg hørt at dersom ekteskapet ryker, kan han kreve tilbakebetalt det som jeg har fått "for mye". Er det riktig?**

SVAR: Nei. To ektefeller finner selv fram til hvordan underholdsplikten skal fungere i deres sammenheng. I noen sammenhenger blir kontanttilskuddet snaut, i andre tilfeller - som dette - blir det romslig. Men det er et valg som din mann og du har foretatt. Blir ekteskapet oppløst, kan ikke din mann kreve at du skal betale tilbake et "overskudd" på

underholdet, uansett hvor spandabel han har vært. Det er et valg han gjorde mens samlivet besto.

UTEN INNTEKT, HVA MED PENGER TIL KLÆR OSV?

■ **Jeg er hjemmeværende og uten inntekt. Har jeg noe krav på å få penger av min ektefelle til det jeg trenger til klær, sko, sminke, hobbyer, bøker og blader, lege, tannlege osv?**

SVAR: I ekteskapsloven § 38 første ledd heter det at underholdsplikten også omfatter "*hver ektefelles særlige behov*". Er det din ektefelle som har tilgang på penger, kan du kreve at han/hun gir deg pengetilskudd til å dekke dine behov. I 1979 ble det avsagt en dom hvor ektemannen måtte dekke hustruens tannlegeregning, noe han hadde nektet.

Men loven sier ingenting om hvor mye en hjemmeværende ektefelle kan ha krav på til seg selv. Dette er noe dere selv må finne ut av, bygd på deres økonomiske situasjon, om dere har barn osv.

Er økonomien trang, sier det seg selv at du må være nøysom når det gjelder dine "særlige behov". Og tilsvarende: Er økonomien romslig, kan du ha krav på mer penger.

Da ekteskapsloven ble utformet, ble det gjort klart at en ektefelle uten inntekt ikke skal motta beløp fra den andre som småbeløp, som en slags "lommepenger". Pengene skal stilles til disposisjon med et passende beløp med visse mellomrom.

OPPLYSNINGSPLIKT OM ØKONOMISKE FORHOLD

■ **Hvor mye har jeg krav på å få vite om min ektefelles økonomi?**

SVAR: Det meste. Ekteskapsloven § 39 sier: "*Ektefeller har plikt til å gi hverandre de opplysningene som er nødvendige for å vurdere deres økonomiske stilling.*" Dette henger naturligvis sammen med at et ekteskap innebærer et tett økonomisk fellesskap.

Lovparagrafen gir følgende detaljer om en ektefelles rettigheter til økonomisk oversikt:

- "*For dette formålet kan en ektefelle kreve at den andre ektefellen og ligningsmyndighetene gir opplysninger om eller kopi av den felles eller den andre ektefelles selvangivelse og ligning.*"
- "*En ektefelle kan også kreve opplysninger av selskaper, foretak eller andre institusjoner som driver finansieringsvirksomhet eller forsikringsvirksomhet, og av andre som har midler til forvaltning.*"

En ektefelle kan kreve opplysninger hos den andres arbeidsgiver om det foreligger lån i arbeidsforhold.

Også firmaer som gir kreditt må gi opplysninger til ektefeller.

Det samme gjelder for advokater og "andre som har midler til forvaltning".

Loven gjelder imidlertid ikke for Verdipapirsentralen, og heller ikke for inkassobyråer.

Da opplysningsplikten er bestemt ved lov, kan det ikke kreves gebyr fra dem som gir opplysninger til en ektefelle.

EKTEFELLEN KAN IKKE HEVE LØNN

■ Hvordan blir situasjonen hvis min ektefelle blir rammet av sykdom eller andre uforutsette omstendigheter og ikke er i stand til å heve penger til familiens underhold på sin bankkonto?

SVAR: Dette er en mulig situasjon som kan oppstå i alle ekteskap, og som det kan være greit å ha tenkt igjennom. Dersom begge har disposisjonsrett over den andres konto(er), er det ikke noe problem. Disposisjonsretten kan være "sovende" hvis man ønsker det - det vil si at ektefellene holder seg unna hverandres konto så lenge begge er oppegående.

Holmøy/Lødrup skriver at den andre ektefellen må ha rett til utbetaling *"så langt det er klart nødvendig av hensyn til familiens underhold. Men her vil det kunne oppstå usikkerhet i praksis"*.

Bankene har strenge regler når det gjelder hvem som kan ha rett til å ta ut penger på en konto.

EKTEFELLEN MISTER KONTROLLEN

■ Hvordan blir situasjonen hvis min ektefelle blir rammet av sykdom eller senilitet som påvirker familiens underhold?

SVAR: En praktisk mulighet kan være å oppnevne en hjelpeverge etter vergemålsloven § 90a. Hjelpevergen kan da dekke nødvendige utgifter til familiens underhold av ektefellens midler, og ellers bidra til at midlene forvaltes på en betryggende måte.

FRADRAG FOR PENDLERUTGIFTER

■ Når kan jeg som gift få fradrag i selvangivelsen for pendlerutgifter?

SVAR: Spørsmålet om pendlerstatus kan ha stor økonomisk betydning for den enkelte.

Må du overnatte utenfor hjemmet av hensyn til inntektsgivende aktivitet, er du pendler og får fradrag for reiseutgiftene hjem i helger og ferier. Du får fradrag for den delen av utgiftene til reise hjem/arbeid (fra pendlerbolig til jobb) som - sammen med besøksreise til hjemmet - overstiger 13.700 kroner (2009). Du får også fradrag for dokumenterte merkostnader til losji og for merutgifter til kost.

Som pendler regnes en skattyter som reiser mellom bolig på arbeidsstedet (brakke, hybel, leilighet, hus, pensjonat, hotell) og annen bolig, og hvor den sistnevnte boligen regnes som skattyterens virkelige hjem (skattemessig bosted).

Retten til fradrag for pendlerutgifter avgjøres ved ligningen hvert år. Da skal fradrag for pendlerutgifter gis for så lenge som du har vært pendler gjennom året.

MERK! Mens næringsdrivende normalt ikke kan bruke satser når det gjelder fradrag for diett, har de denne muligheten i forbindelse med pendling. Dette innebærer at de som driver næring utenfor sitt skattemessige bosted, altså slik at de oppfyller kravet til å være pendler, kan kreve fradrag i selvangivelsen etter standardsatsene for diett (avhengig av type bosted på stedet der de driver næring) og fradrag ut fra dokumenterte utgifter til losji. Dette fradraget føres i selvangivelsen post 3.2.7. De kan også kreve fradrag for besøksreiser til hjemmet i selvangivelsen post 3.2.9.

FAMILIEFORSØRGERES HJEM (SKATTEMESSIGE BOSTED)

Person som bor sammen med ektefelle, har sitt hjem der ektefellen bor.

Person som bor sammen med barn, har sitt hjem der barnet bor.

Pendler begge ektefellene mellom to eller flere felles boliger, og det er klart (for ligningsmyndighetene) at de har innrettet sitt egentlige, felles hjem i en av boligene, anses de bosatt der, selv om de hovedsakelig overnatter i en annen bolig. Dette gjelder også om barn bor sammen med dem under pendlingen.

For ektefeller og familieforsørgere finnes ikke noe strengt krav til hyppighet av besøksreiser for at de skal ha rett på pendlerfradrag. Men Lignings-ABC understreker likevel: *"Pendlingen må imidlertid skje så ofte at boligen kan anses som felles hjem, når en også tar de øvrige forhold med i betraktning. Normalt bør en kreve at pendleren har minst tre til fire hjemreiser med overnatting i året."*

GIFT STUDENT OG PENDLER

■ **Jeg er gift, delvis student og delvis pendler. Hvor regnes jeg for å være bosatt når spørsmålet om pendlerfradraget skal avgjøres?**

SVAR: Skoleelev/student med ektefelle (og/eller barn) følger de vanlige reglene. Du anses derfor bosatt i den kommune ektefellen (og/eller barna) anses bosatt. Slik sett vil gifte studenter i utgangspunktet anses bosatt i studiekommunen dersom de har et hjem der.

Lignings-ABC: *"Gifte og ugifte studenter har likevel anledning til å velge å stå registrert i folkeregisteret som bosatt på studiestedet, selv om reglene for øvrig ville ha tilsagt et annet bosted. Valg av bostedsregistrering i folkeregisteret på studiestedet gis ikke virkning for det skattemessige bosted."*

EKTEFELLES BESØKSREISE TIL PENDLERBOLIG

■ **Av hensyn til arbeidet må jeg bo utenfor hjemmet, og får vanlige fradrag for reiseutgifter ved besøk i hjemmet. Kan min ektefelle få samme fradrag når hun besøker meg i pendlerboligen?**

SVAR: Nei, dessverre. Det gis ikke fradrag for ektefelles, barns eller andres besøksreise fra hjemmet til deg på arbeidsstedet ditt.

OMFATTENDE REGLER

■ **Jeg vet at det er et omfattende regelverk for pendling og fradrag, også for ektefeller. Hvor kan jeg sjekke reglene?**

SVAR: Beste tips er å gå til nettstedet www.skatteetaten.no, gå via Publikasjoner til Lignings-ABC, og gå til stikkordet 'Bosted - skattemessig hjem'. Ligningskontoret har en brosjyre som heter 'Pendlere', men det er ikke sikkert at den er like oppdatert som Lignings-ABC'en er.

Særlig i tilfeller med ektefeller mye på farten, arbeidsopphold i perioder andre steder enn der man bor, bolig mer enn ett sted, periodevis bosatt sammen med eller hos egne barn, periodevis sammen med ektefelle osv kan det være viktig å kjenne pendlerreglene. Det kan noen ganger bety titusener av kroner mer eller mindre i pendlerfradrag alt etter hvilken bolig som hele eller deler av året fastsettes som fast bolig.

Dette var bare startsidene i denne e-boka

Du har her fått en liten smakebit fra én av Risangers nærmere 40 e-bøker (pdf). Disse e-bøkene er satt sammen i e-bokpakkene **DrivBedre-pakken**, **Næringspakken**, og **AS-pakken** tilgjengelig på vårt nettsted www.risanger.no.

I disse e-bokpakkene finner du et vell av informasjon og tips, skreddersydd til bruk for næringsdrivende og små firmaer.

E-bøkene oppdateres jevnlig. Det betyr at innholdet er ajour i forhold til gjeldende bestemmelser.

Som abonnent kan du bruke e-bokpakkene akkurat som du selv ønsker: Du kan laste ned én, noen - eller alle - e-bøkene og ha dem lokalt på din egen datamaskin, akkurat når det passer deg selv. Eller du kan lese e-bøkene på nettet, akkurat når det passer deg selv.

Liker du best å lese på papir, skriver du bare ut de delene av den aktuelle e-boka som du vil gjennomgå. Vår garanti er at opplysningene er oppdaterte og kurante.

Skjer det endringer som har betydning for deg som driver firma, får du melding om det i en e-post. Etterhvert som endringene innarbeides i e-bøkene, kan du lese på nettet eller laste ned helt ajourførte e-bøker, eventuelt skrive ut det du ønsker.

E-bokpakkene dekker blant annet disse områdene:

- beste selskapsform
- moms
- skattetips
- fradrag i eget firma
- biløkonomi
- reise og diett
- regnskap og bokføring
- pensjon i eget firma
- trygderettigheter

På kjøpet får du Risangers nyhetsmail **DagensPenger** om skatt og økonomi samt tilgang til eksklusive **nettmøter** kun for våre kunder: Otto Risanger svarer på dine spørsmål om skatt.

Les mer om abonnement på våre e-bokpakker her:
<http://www.risanger.no>

Se på neste side noe av det våre kunder sier.

Dette sier abonnentene om Risangers e-bokpakker

"Takk for rask ekspedering og godt opplagt stoff. Godt forklarande."
Kåre Solheim, 6887 LÆRDAL

"Takk for nyttige og praktiske råd!"
Gunn Helleland, IBT SydVest, LODDEFJORD

"Er meget fornøyd med tjenesten, og synes du gjør en fantastisk bra jobb med den informasjonen du gir oss. Med kun meg selv i enkeltmannsforetak hadde jeg aldri hatt mulighet til å finne ut av denne informasjonen selv."
Jeanette Hustad, Bewebbed, SANDNES

"Tusen takk for kjempegode og lærerike e-bøker!"
Eirik Sandal Lund, Bilde og Tekst ANS, HAUGESUND

"Takker for et meget matnyttig sett med e-bøker og tilhørende nyhetsbrev, det har vært verdt sin vekt i gull for min bedrift som ble startet i mai!"
Kristian Berge Nessa, Cavatina Software AS, TANANGER

"Synes DrivBedre-pakken er et fantastisk bra oppslagsverk."
Svein Hylland, Toppen Trearbeid & Høvleri, ODDA

"Takk for mange gode tips."
Jon-Erik Hammer, daglig leder, V, D & H NUF, FYLLINGSDALEN

"Fin, kjapp og lett tilgjengelig info! Takk."
Johan F. Jakhelln, assosiert partner, Tennebø & Partners, OSLO

"DrivBedre-pakken er svært nyttig for meg som har begynt å føre regnskapet selv i år. Du gjør det mulig for meg å få dette til på en bra måte og spare meg flere tusen kroner med dine tips og forklaringer."
Benjamin R. Warin, Impress Presentasjoner, HURDAL

"God og lettlest. Det er fint å få kjennskap til regler og fallgruber. Slikt får vi aldri i forståelig form fra revisorer og ligningsmyndigheter."
Sverre Grøtte, Vare-Nytt Tekstilsenter AS, EIDE